

(...)

Já jsem v těch pracích² našel, že se také objevily nenávistné nebo rasistické motivy, což mi přišlo, že se tady de facto neděje, nebo jenom v minimální míře.

To nedokážu posoudit. V době toho socialismu ty záchodky byly třeba pro homosexuály taková jako seznamka. Tam byly hodně třeba sexuální nápisy, co si vybavuji. Pak vojáci, kteří se vraceli z vojny nebo jeli na vojnu. A pak zejména, to jsem Vám přinesl ukázat jednu knížku tady z Academie, to je myslím že tady z pražských továren z ČKD, tam někdo cituje takovou sbírku těch klozetových nápisů, jmenuje se to Záchodové kvítí, podle Nerudova výboru. Tam jsou z toho socialismu, co si vybavuji, co se mi líbilo, že tam byly zřejmě dveře do kabinky, které byly popsány nějakými politicky nevhodnými nápisy, někde v dílně nebo ve fabrice. Tak je vysadili, a tak se tam pokaždé objevil ten okřídlený nápis: „*KSČ nám nevěří, proto serem bez dveří.*“ Nevím, jestli jste na to narazil?

Pak si ještě pamatuju, to bylo, že se objevil nápis, zřejmě v nějakém podniku socialistickém, něco jako: „*Nývlt píchá Pecháčkovi.*“ To se týkalo těch píchacích hodin, to bylo vlastně takové udání anonymní, že Pecháček jde dřív domů, a Nývlt za něj píchne později, aby neměl zameškané hodiny. Ale ty nápisy pod tím jasně stranily Nývltovi, a ne tomu udavači, a tak tam někdo připsal: „*Nývlt píchá Svobodovou*“, a opět se ten lidový živel postavil na stranu Nývltu.

Bylo to časté, že na sebe ty nápisy takhle reagovaly?

Občas jo, třeba: „*Miluju tě, Pavlino,*“ a pod tím bylo: „*Tady ti asi Pavlína neodpoví, vole*“, na pisoárech pánských, žejo? Takové spíš žertovné. Pak v těch 50. letech to bylo, to jsem vyčetl v historických publikacích nějakých, třeba: „*Ser na práci, dělej haura, v září čekej Eisenhowera!*“ Takové trošku s nadsázkou, ale třeba i to očekávání třetí světové války. (...) „*Serte rychle, je tu průvan, za půl roku je tu Truman,*“ to je z té sbírky Záchodové kvítí. ČKD Stalingrad, květen 1952: „*Ser rychle, posílíš mír,*“ to se mi hodně líbilo, myslím že to je parafráze toho hesla. Nebo pak ještě měli: „*Pij beer, posílíš mír.*“ (...) „*Serte rychle podle norem, ruské hovno je nám vzorem.*“ To je už opravdu satirická poezie, která se nemohla publikovat jinde, než na téhle platformě. „*Fetky běžte makat, mrdko začni fetovat,*“ to mu někdo odpovídal, to jsem našel v Plzni myslím. (...) „*Swing a svoboda za mřížemi,* Zdeněk Novák, tam jsem si vypsál, to je o tom Nývltovi. Tady píše, že básničky na WC byly zamalovány, ale ten, kdo to dostal za úkol, tak se ho ujímal se zpožděním, aby si nápis mohlo přečíst před zabílením co nejvíc lidí, to pak vždycky ve fabrice vypukla epidemie průjmů. Nakonec ale básníka omrzelo dávat všanc svou múzu bez naděje na slávu, takže ukončil svou činnost nápisem: „*Básník má zde život těžký, dokážu to jednou větkou. Když chce lidem pravdu zpívat, zamáznou mu hubu štětkou.*“ (...) „*Co mi tenhle režim dal, to jsem tady zanechal,*“ to je moje oblíbená.

¹ Rozhovor byl vedený v hovorové až nespisovné češtině. Prvky, které neovlivňují význam sdělení (hlavně nespisovné koncovky) byly přepsány do spisovné češtiny. Citace či expresivní výrazy byly ponechány v původní podobě.

² Mluvčí odkazuje na tyto práce: (Bruner, et al., 1980), (Brunvand, 1979), (Young, 2009)

Ještě bych se chtěl zeptat ohledně těch nápisů za socialismu, nakolik tam byly ty politicky provokativní texty, nakolik to bylo časté? Jestli v porovnání s těmi čistě vtipnými nebo vulgárními to byl častý jev, nebo se jenom občas někdo odvážil?

Já to nestudoval úplně kontinuálně, takže to je spíš takový můj dojem, ale spíš se to objevovalo někde venku na zdi. Protože on ten hospodský záchod je taková speciální nika. Ta politika tam taky byla, samozřejmě, ale co můžu mluvit třeba za ta 80. léta, tak toho nebylo až tolik, kolik by se asi zdálo. Spíš tam dominovaly ty homosexuální vzkazy nebo takové ty výkřiky těch vojáků, těch základáků. Spíše to bylo takové roztržštěné.

Ohledně těch homosexuálních vzkazů, jak to vypadalo?

Často to bylo s telefonním číslem, ale nevím, jestli to nebyla nějaká recese. Nebo pomsta to mohla být. Ale často to bylo s telefonním číslem, nebo i s nějakou hodinou. (...) Tady na Masarykově nádraží, tehdy *Praha střed*, tam bylo: „*Klub polabských paniců*,“ to se mi hrozně líbilo, to tam bylo několikrát zmíněné. Já jsem chodil na gympl tady do Štěpánské, jsem z Klánovic, tak jsem přijížděl. Musel jsem chodit dřív, abych stihl tu školu a pak jsem měl třeba ještě 20 minut prostor, tak jsem chodil po ránu po Václaváku a tady v centru, tak jsem zažil třeba v metru, když jsem šel na pisoáry, tak že mě tam třeba pánové oslovovali, co tam číhali. Prostě to bylo loviště.

Ale samozřejmě ty politicky motivované jsou nejhezčí. Já si myslím, že hodně to bylo fakt v těch fabrikách, velikých fabrikách typu ČKD. Taková ta propaganda, hlavně týkající se pracovních výkonů, co byla i za normalizace, tak to si myslím, že se hodně parodovalo, zesměšňovalo.

(...)